

Kunnanhallituksille (pl. Ahvenanmaan maakunnan kunnat)

viite Oikeusministeriön kirje 25.10.2010, dnro OM 31/51/2010
Vaalilaki 2.10.1998/714, 9 §

VUODEN 2011 EDUSKUNTAVAALIT: Äänestyspaikkojen ja kunnan keskusvaalilautakuntien yhteystietojen ilmoittaminen

Kunnanhallitus päättää kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista sekä äänestysalueiden vaalipäivän äänestyspaikoista sekä vastaa siitä, että niiden tiedot merkitään vaalien virheettömän toimittamisen edellyttämällä tavalla viipymättä valtakunnalliseen äänestyspaikkarekisteriin (Vaalil 9 §).

Tällä kirjeellä annetaan viitekohdassa mainittua oikeusministeriön kirjettä täydentävästi Väestörekisterikeskuksen ohjeet äänestyspaikkojen tietojen sekä keskusvaalilautakunnan yhteystietojen merkitsemisestä äänestyspaikkarekisteriin.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen tietoja ja keskusvaalilautakunnan yhteystietoja ei enää ilmoiteta Väestörekisterikeskukselle, vaan kunta merkitsee ne itse äänestyspaikkarekisteriin, josta ne siirretään sellaisinaan käytettäväksi mm. ilmoituskorttien tulostuksessa. Samaa menettelyä on sovellettu vuoden 2008 kunnallisvaaleista lähtien ennakoäänestyspaikkojen tietoihin. **Uudistettu menettely edellyttää kunnalta suurta huolellisuutta tietojen tarkistamisen ja merkitsemisen suhteen.** Kokonaisuutena arvioituna uudistettu menettely vähentää kuntien työtä tietojen ylläpidossa ja mahdollistaa sen, että kunnassa voidaan seurata ja valvoa, mitä tietoja vaalien toimeenpanossa käytetään.

Väestörekisterikeskus pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Tämä kirje on myös luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

Oikeusministeriö vahvistaa ja toimittaa kunnille tämän kirjeen tarkoittamien käytännön toimenpiteiden suorittamisessa sovellettavan vaalitietojärjestelmän käyttöohjeen nro 2b, *Pohja- ja paikkatietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle*.

1. Äänestyspaikkarekisteri

Vaalitietojärjestelmän Pohja- ja paikkatiedot –osajärjestelmä toimii vaalilain 9 §:n tarkoittamana äänestyspaikkarekisterinä. Oikeusministeriön vaalituki perustaa järjestelmään *Eduskuntavaalit 2011* nimisen vaalitapahtuman, johon kunnan keskusvaalilautakunta merkitsee ja kuittauksellaan vahvistaa **viimeistään perjantaina 21.1.2011 klo 16:00** tiedot äänestyspaikoista ja keskusvaalilautakunnan yhteystiedoista käytettäväksi vaalien toimeenpanossa.

Eduskuntavaalit 2011 -vaalitapahtuma avataan kuntien käyttöön 1.12.2010 kello 8:00. Järjestelmään sisään kirjautuminen tapahtuu oikeusministeriön VAT-ohjeen nro 1 ja järjestelmän käyttö VAT-ohjeen nro 2b mukaisesti.

Järjestelmän Eduskuntavaalit 2011 -vaalitapahtumaan on valmiiksi merkitty:

- europarlamenttivaaleissa 2009 käytössä olleiden ennakoäänestyspaikkojen tiedot; siirrettynä Pohja- ja paikkatietojärjestelmän ns. Vaalipohjasta;
- äänestysalueiden ja niitä vastaavien vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot, sellaisina kuin ne ovat olleet europarlamenttivaaleissa, tai tämän jälkeen joko 15.10.2009 tai 15.10.2010 voimaan tulleen kunnanvaltuuston äänestysaluejakoa koskevan päätöksen mukaisina; perustuen Väestörekisterikeskuksen maistraateilta erikseen saamiin tietoihin kuntien valtuustojen äänestysaluejaon muuttamista koskevista päätöksistä;
- keskusvaalilautakunnan yhteystiedot; siirrettynä Vaalipohjasta.

Äänestysalueiden muutokset on ohjeistettu ilmoitettavaksi maistraatille vaalilain 8 § säädöksen mukaan, eikä niitä ole pitänyt annettujen ohjeiden mukaan merkitä kunnan toimesta vaalitietojärjestelmän Pohja- ja paikkatietoihin. Maistraatille ilmoitetut ja 15.10.2010 alkaen voimassa olleet äänestysalueetiedot ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot on siirretty Väestörekisterikeskuksen toimesta Pohja- ja paikkatietoihin marraskuussa 2010.

Ennakoäänestyspaikkojen aukiolopäiviksi on muutettu eduskuntavaalien kotimaan yleisen ennakoäänestyksen määräpäivät, 6.4.2011 – 12.4.2011. Kellonajat on jätetty tyhjiksi. Kunnan on korjattava ja täydennettävä kunkin ennakoäänestyspaikan aukiolon päivämäärät ja kellonajat siten, että ne vastaavat kunnanhallituksen päätöstä.

Kunnanhallitusten on huolehdittava, että Pohja- ja paikkatietojärjestelmässä olevat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista sekä keskusvaalilautakunnan yhteystiedoista ovat viimeistään perjantaina **21.1.2011 klo 16:00** lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään huhtikuun eduskuntavaaleissa. Tämän määräajan noudattaminen on tärkeää, koska nämä vaalien toimeenpanon kannalta oleelliset tiedot kopioidaan Pohja- ja paikkatietojärjestelmästä saman päivän iltana käytettäväksi muissa tietojärjestelmissä ja tarkoituksissa siten kuin jäljempänä tarkemmin kuvataan. Määräajan jälkeen tarpeelliseksi osoittautuvien muutosten siirto Pohja- ja paikkatiedoista kaikkiin muihin käyttötarpeisiin tapahtuu vaivalloisesti ja virheellisesti yksitellen Väestörekisterikeskuksen käsityönä.

Jos kunnassa havaitaan määräajan 21.1.2011 jälkeen virheitä äänestyspaikkatiedoissa tai kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedoissa, on niistä erikseen ilmoitettava Väestörekisterikeskukselle sähköpostitse osoitteella vrk.vaalit@vrk.fi tai puhelimitse (Kristiina Kaivonen p. 09 2291 6750, Esko Kirjalainen p. 09 2291 6634, Timo Salovaara p. 09 2291 6551). Kunta ei pysty itse tekemään muutoksia tietoihin 21.1.2011 jälkeen. Ilmoituksen perusteella Väestörekisterikeskus selvittää, ehditäänkö korjaus vielä ottaa huomioon ilmoituskorttien tulostuksessa. Tästä riippumatta kaikista virheistä ja korjaustarpeista on aina ilmoitettava aina vaalipäivään 17.4.2011 asti, jotta oikeat tiedot saadaan vaalien valtakunnallisen toimeenpano-organisaation käyttöön ja eri tietojärjestelmiin.

Virheiden lisäksi on mahdollista, että mikä tahansa äänestyspaikkarekisteriin merkittävä ja esimerkiksi ilmoituskorteille tulostettava tieto muuttuu ns. pakottavan syyn takia, kuten esimerkiksi:

- ennakkoäänestyspaikaksi tai vaalipäivän äänestyspaikaksi kunnanhallituksen päätöksellä määrätty rakennus vaurioituu 21.1. jälkeen ja joudutaan tekemään päätös äänestyspaikan siirtämisestä
- keskusvaalilautakunnan puhelinnumero muuttuu syystä, joka ei ollut tiedossa 21.1. mennessä

Luonnollisesti myös pakottavista syistä johtuvat ns. jälkimuutokset tulee viipymättä ilmoittaa Väestörekisterikeskukselle, heti siinä vaiheessa kun tarve tietojen muuttamiseen ilmenee, vaikka uusi tieto (esim. korvaava äänestyspaikka) ei olisi vielä tiedossa.

Vaalitietojärjestelmään sisältyvää äänestyspaikkarekisteriä (Pohja- ja paikkatiedot) käytetään vaalien toimeenpanossa seuraavasti:

Ennakkoäänestyspaikkojen tiedot välitetään rekisteristä ilmoituskorttien liitteisiin, äänestyspaikkakarttapalveluun, oikeusministeriön internet-sivuille osoitteessa www.vaalit.fi sekä vaalitietojärjestelmän vara- ja oheisjärjestelmiin. Pohja- ja paikkatiedot -osajärjestelmässä ne ovat kaikkien vaaliviranomaisten käytettävissä.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot välitetään rekisteristä ilmoituskorteille, äänestyspaikkakarttapalveluun, vaalitietojärjestelmän vara- ja oheisjärjestelmiin sekä väestötietojärjestelmään. Pohja- ja paikkatiedot -osajärjestelmässä ne ovat kaikkien vaaliviranomaisten käytettävissä.

Kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot välitetään rekisteristä ilmoituskorteille, oikeusministeriön internet-sivuille, vaalitietojärjestelmän vara- ja oheisjärjestelmiin sekä väestötietojärjestelmään. Pohja- ja paikkatiedot -osajärjestelmässä ne ovat kaikkien vaaliviranomaisten käytettävissä.

2. Ilmoituskorteille kirjoitettavat vaalipäivän äänestyspaikkatiedot ja kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot

Otsikossa mainitut tiedot otetaan vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ensimmäistä kertaa ilmoituskorteille (ilmoitus äänioikeudesta) vaalitietojärjestelmän Pohja- ja paikkatiedot osajärjestelmästä eikä väestötietojärjestelmästä. Tämä tarkoittaa sitä, että mikään muu taho kuin kunta itse ei tarkista tietojen oikeellisuutta, vaan ne siirtyvät kunnan kuittaamina perjantai 21.1.2011 päivän iltana sellaisinaan käytettäväksi ilmoituskorttien valmistuksessa ja muissa vaalien toimeenpanoon liittyvissä tarkoituksissa. Tietojen tarkistamiseen ja täydentämiseen vastaamaan kunnanhallituksen päätöstä äänestyspaikoista sekä muita tosiasioita tulee täten kiinnittää erityistä huomiota. Kunta vastaa kuittauksellaan vahvistamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Väestörekisterikeskus on huolehtinut siitä, että kun Pohja- ja paikkatietojärjestelmän Eduskuntavaalit 2011 –vaalitapahtuma avataan 1.12.2010 kuntien käyttöön tietojen tarkistamista, täydentämistä ja kuittaamista varten, siellä ovat pohjana vaalien toimittamisjaksolla 15.10.2010-14.10.2011 noudatettavan äänestysaluejaon tiedot, jossa on ennakoitu 1.1.2011 voimaan tuleva kuntajako. Samoin keskusvaalilautakuntien tiedoissa on vaalitapahtumassa otettu huomioon vuodenvaihteen jälkeen noudatettava kuntajako, eli lakkaavilla kunnilla ei ole keskusvaalilautakuntia eikä niillä käyttäjiä.

Vaalipäivän äänestyspaikoista ja äänestysalueista huomioitavaa

Mikäli maistraatille toimitetussa europarlamenttivaalien jälkeen voimaan tullutta äänestysaluejakoa koskevassa valtuuston päätöksessä ei ole mainittu äänestysalueiden vaalipäivän äänestyspaikkoja, Väestörekisterikeskus on kopioinut järjestelmään äänestyspaikan nimen kohdalle äänestysalueen nimen.

Mikäli kunnan äänestysaluejakoon on tullut muutos 15.10.2009 tai 15.10.2010 alkaen, on vaalipäivän äänestyspaikkojen ja niihin liittyvien äänestysalueiden tiedot tarkistettava erityisen huolellisesti.

Mikäli äänestysalueiden numerotunnuksissa tai nimissä havaitaan virhe tai vähäisintäkin epämääräisyyttä, tulee kunnan olla välittömästi yhteydessä Väestörekisterikeskukseen (yhteystiedot mainittu edellä kappaleessa 1), sillä kunta ei voi itse muuttaa äänestysaluetietoja Pohja- ja paikkatiedoissa. Vaalipäivän äänestyspaikatiedot kunta merkitsee järjestelmään itse vasta sitten, kun se on varmistunut äänestysaluetietojen virheettömyydestä, eli siitä, että ne vastaavat kunnanvaltuuston ja kuntaliitostapauksissa mahdollisen muun toimivaltaisen elimen päätöstä kunnan äänestysaluejaosta.

Mikäli vaalipäivän äänestyspaikkaa koskeva kunnanhallituksen päätös johtaa myös äänestysalueen nimen tarkistamiseen, siitä syystä että äänestysalueen nimenä on ollut äänestyspaikan nimi, tulee päätöksestä ilmoittaa erikseen Väestörekisterikeskukselle (yhteystiedot; kts. ed.), joka korjaa äänestysalueen nimen Pohja- ja paikkatietojärjestelmään.

Keskusvaalilautakunnan yhteystiedoista huomioitavaa

Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen tarkistuksen ja vahvistuksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota ”Yleisöpuhelin” tietoon. Tähän kohtaan merkittävä puhelinnumero tulostetaan ilmoituskortille keskusvaalilautakunnan ainoaksi puhelinnumerotiedoksi, eli siihen on merkittävä numero, jossa otetaan vastaan äänioikeutettujen tiedusteluja ainakin virka-aikana. Kunnan puhelinvaihteen numero sopii tähän tarkoitukseen, mikäli vaihde on hyvin ohjeistettu sen suhteen, mihin alanumeroon / numeroihin äänioikeutettujen soitot ohjataan. ”Yleisöpuhelin” -tieto on pakollinen.

Keskusvaalilautakunnan ”Viranomaispuhelin” –tieto merkitään vain järjestelmään vain vaaliviranomaisten keskinäistä käyttöä varten, ja siihen merkitään puhelinnumero, josta vaaliasioista kunnassa vastaava henkilö on tavoitettavissa esim. äänestyksen käynnissä ollessa ja muina vaalien toimeenpanon kriittisinä hetkinä. Käytännössä täksi puhelinnumeroksi merkitään usein keskusvaalilautakunnan sihteerin matkapuhelimen numero. Myös viranomaispuhelin –tieto on pakollinen.

Vaaliluettelon toimitusosoite tulee merkitä järjestelmään keskusvaalilautakunnan lisäosoitteena, mikäli se on eri kuin keskusvaalilautakunnan normaali katuosoite. Postilokero-osoite ei kelpaa vaaliluettelon toimitusosoitteeksi.

Oikeusministeriön vahvistamassa VAT-käyttöohje nro 2b:ssa on tarkemmat ohjeet yksittäisten tietojen tallettamisesta Pohja- ja paikkatietoihin.

3. Tietojen tallentaminen vaalitietojärjestelmän pohja- ja paikkatietoihin

Ennakkoäänestyspaikkojen tiedot suomen kielellä ja ruotsin kielellä

Vaalien ilmoituskorttien tulostuksessa lähdetään siitä, että äänioikeutetulle kirjoitetaan tiedot suomeksi tai ruotsiksi hänen äidinkieltensä mukaan myös yksikielisissä kunnissa (Ahvenanmaan maakunnassa asuville äänioikeutetuille kuitenkin vain ruotsiksi). Ilmoituskorttien liitteeksi tulee vastaanottajan äidinkielen mukaan mää- räytyvä joko suomen- tai ruotsinkielinen luettelo vaalipiirin kuntien yleisistä ennakkoäänestyspaikoista, ja tavoitteena on oltava, että luettelot ovat sekä suomen- että ruotsinkieliseltä asultaan jokaisen kunnan osalta mahdollisimman täydellisiä. Tämä siis voi toteutua vain, mikäli ennakkoäänestyspaikkojen tiedot ovat oikein ja täydelliset molemmilla kielillä vaalitietojärjestelmän Pohja- ja paikkatiedoissa sen jälkeen, kun kunta on ne tarkistanut, täydentänyt ja vahvistanut 21.1.2011 mennessä.

Täten myös yksikielisissä kunnissa tulisi kääntää ennakkoäänestyspaikkojen nimissä esiintyvät yleisnimet toiselle kotimaiselle kielelle. Tällaisia yleisnimiä ovat mm. ”kirjasto”, ”pääkirjasto”, ”posti”, ”kunnan virasto”, ”kunnantalo” yms. Suomenkieliset tietojen ylläpitäjät voivat niin halutessaan katsoa vaalitietojärjestelmän pohja- ja paikkatiedoista, miten ruotsinkieliset kunnat ovat ilmoittaneet tällaiset yleisnimet ruotsiksi ja käyttää hyväkseen noita ruotsinkielisiä nimiä tehdessään omia merkintöjään. Vastaavasti ruotsinkieliset tietojen ylläpitäjät voivat hyödyntää suomenkielisten kuntien yleisnimikäytäntöjä.

Ruotsinkielisenä nimenä näytetään useimmiten suosittavan prepositiomuotoa Biblioteket i Jukola kuin genetiivimuotoa Jukolas bibliotek.

Ilmoituskortin ennakkoäänestyspaikkaluettelon kieliversioiden virheetön valmistaminen edellyttää lisäksi, että Pohja- ja paikkatietojärjestelmään merkitään äänestyspaikan osoite sekä suomen- että ruotsinkieliselle käyntiosoitteelle varattuun kenttään. Yksikielisessä kunnassa toisenkielisen osoitteen kenttään merkitään kunnan kielen mukainen osoite sellaisenaan.

Ennakkoäänestyspaikan nimi

Viitekohdassa mainitussa kirjeessä oikeusministeriö on antanut ohjeet siitä, miten ennakkoäänestyspaikan nimi on ilmoitettava. Jokaiselle ennakkoäänestyspaikalle on ehdottomasti annettava nimi, josta äänestyspaikka voidaan helposti tunnistaa, esim. ”Vallilan posti”, ”Kunnantalo”, ”Kunnan virasto” tai ”Paloheinän kirjasto”. Nimeksi ei kelpaa esim. ”postikonttori 00520” eikä myöskään ”20320 Turku/Länsikeskus”, vaan mieluummin ”Länsikeskuksen posti”. Nimessä on tarpeetonta mainita kunnan nimeä, koska ilmoituskortin liitteenä oleva luettelo on jaoteltu kunnittain ja kunnan nimi mainitaan jo luettelon otsikossa.

Koska äänioikeutetut tuntevat äänestyspaikan paremmin postina kuin Itella Oyj:n toimipaikkana, on suositeltavaa tallettaa nimeksi esim. ”Huopalahden posti” eikä ”Itella Oyj:n Huopalahden myymälä”.

Ennakkoäänestyspaikan käyntiosoite

Käyntiosoitteeksi merkitään tarkka katuosoite, jotta äänestäjät löytävät paikan päälle mahdollisimman helposti ja mm. äänestyspaikkakarttapalveluun voidaan automaattisesti hakea äänestyspaikan koordinaatit. Mikäli rakennuksella on useita ka-

tuosoitteita (esim. korttelin kulmatalo) merkitään se osoite, josta on (pää-) sisäänkäynti äänestyspaikkana käytettävään tilaan.

Vaalipäivän äänestyspaikat

Vaalipäivän äänestyspaikan nimi merkitään sellaisessa muodossa, että ko. äänestysalueen äänestäjät helposti ymmärtävät, mikä paikka on kysymyksessä, esim. "Mäkikylän palvelukeskus", "Itä-Pakilan ala-aste". Äänestyspaikan käyntiosoitteeksi on merkittävä sellainen osoite, jolla äänestysalueen äänestäjät mahdollisimman hyvin löytävät äänestyspaikalle. Mikäli rakennuksella on useita katuosoitteita (esim. korttelin kulmatalo) merkitään se osoite, josta on (pää)sisäänkäynti äänestyspaikkana käytettävään tilaan. Osoitteiden tulee olla tarkkoja ja virheettömiä myös siksi, että äänestyspaikalle saataisiin määriteltyä äänestyspaikkojen karttapalvelua varten koordinaatit osoitteiden automaattisella paikannusmenetelmällä.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen nimet ja osoitteet merkitään kunnan kielisuhteen mukaisesti, eli kaksikielisissä kunnissa sekä suomeksi että ruotsiksi ja yksikielisissä kunnissa vain kunnan kielellä. Pohja- ja paikkatietojärjestelmän toiminnallisuus edellyttää kuitenkin, että myös yksikielisessä kunnassa toisen kielen kenttään merkitään äänestyspaikan nimi. Tätä tarkoitusta varten nimeä ei käännetä toiselle kielelle, vaan kenttään merkitään kunnan kielen mukainen nimi sellaisenaan.

Oikeusministeriön vahvistamassa VAT-käyttöohje nro 2b:ssa on tarkemmat ohjeet yksittäisten tietojen tallettamisesta Pohja- ja paikkatietoihin.

4. Vaalien toimittamisajanjaksolla 15.10.2011-14.10.2012 noudatettava äänestysaluejako

Kunta päättää ja ilmoittaa vaalilain 8 §:n mukaisesti viimeistään huhtikuun 2011 kuussa maistraatille otsikossa mainittuna ajankohtana voimassa olevan äänestysaluejaon, mikäli jakoon tulee muutos. Mahdollisesti muutettavaa tulevaa äänestysaluejaotusta vastaavia tietoja ei saa (mikä on myös teknisesti estetty) tallentaa vaalitietojärjestelmän pohja- ja paikkatietojen Eduskuntavaalit 2011 vaalitapahtumaan.

Tulevien äänestysaluemuutosten merkitsemisestä vaalitietojärjestelmän Pohja- ja paikkatietoihin (eduskuntavaalien jälkeen perustettavaan ns. Vaalipohjaan) huolehtii Väestörekisterikeskus sen jälkeen, kun ne on määrääjassa ilmoitettu maistraatille.

Ylijohtaja

Hannu Luntiala

Tietopalvelupäällikkö

Timo Salovaara

TIEDOKSI Oikeusministeriö
Maistraatit ja maistraattien yksiköt